

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор

_____ проф. Володимир СМОЛАНКА

_____ 2022 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для вступників на навчання для здобуття

ОС «магістр» медичного спрямування за спеціальністю 221 «Стоматологія»
(на основі здобутого ОКР молодший спеціаліст)

РОЗРОБЛЕНО

Фаховою атестаційною комісією
з спеціальності 221 «Стоматологія»

Голова комісії _____ доц. Володимир МЕЛЬНИК

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Приймальна комісія

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для вступників на навчання для здобуття

ОС «магістр» медичного спрямування за спеціальністю 221 «Стоматологія»

(на основі здобутого ОКР молодший спеціаліст)

Пояснювальна записка.

Програму фахового вступного випробування з «Стоматології» для вступників на 2 курс з скороченим терміном навчання до Ужгородського національного університету на стоматологічний факультет для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 221 «Стоматологія» на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальностями: 5.12010106 «Стоматологія ортопедична», 5.12010104 «Стоматологічна справа» укладено на основі чинної програми з основ стоматології для вищих медичних навчальних закладів I-III рівнів акредитації за спеціальністю 221 «Стоматологія», затвердженої МОЗ України.

АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ

1. Вступ. Загальні відомості з історії розвитку анатомії та фізіології людини

Загальні відомості з історії розвитку анатомії та фізіології людини, їхній взаємозв'язок і значення в медицині.

Поняття про клітину, тканину, види тканин, орган, системи органів.

Зубощелепна система як частина травної системи. Організм як єдине ціле, його взаємозв'язок з навколишнім середовищем.

Внутрішнє середовище організму.

Кров, її склад і функції. Лімфа. Поняття про нервово-гуморальну регуляцію функцій організму.

Нервова система і її зв'язок з органами зубощелепної системи.

Головний мозок: стовбур головного мозку, півкулі головного мозку.

Кіркові центри.

Черепні нерви: трійчастий, лицевий, язиковий, під'язиковий та інші.

Поняття про обмін речовин та енергії.

1. Кістки черепа. З'єднання кісток черепа

Кістки мозкового черепа: лобова, тім'яна, клиноподібна, потилична, скронева, решітчаста, їх топографія, будова.

Кістки лицевого черепа.

Верхня щелепа: поверхні тіла, їх рельєф.

Верхньощелепна пазуха.

Відростки верхньої щелепи: лобовий, виличний, піднебінний, комірковий.

Відношення зубних комірок кутніх зубів до верхньощелепної пазухи.

Контрфорси.

Нижня щелепа. Тіло: будова, анатомічні утворення. Гілки: будова, анатомічні утворення. Ямки: під'язикова, підщелепна, двочеревцева.

Комірковий відросток.

Нижньощелепний канал.

Кут нижньої щелепи, його вікові відмінності. Жувальна і крилоподібна горбистість. Контрфорси нижньої щелепи.

Піднебіння кістка: будова, анатомічні утворення, топографія.

З'єднання кісток черепа: шви. Хрящові з'єднання.

Скронево-нижньощелепний суглоб: форма, особливості будови, рухи в ньому.

Череп в цілому: склепіння, основа (внутрішня та зовнішня), тверде піднебіння.

Скронева, підскронева, крило піднебіння ямки.

Форми лицевого черепа.

Вікові і статеві особливості черепа.

3. Функціональна анатомія м'язів зубощелепної системи

Жувальні м'язи: жувальний, скроневий, присередній та бічний крилоподібні: початок, прикріплення, функції.

М'язи ший, що опускають нижню щелепу: щелепно-під'язиковий м'яз, підборідно - під'язиковий м'яз, двочеревцевий м'яз (переднє черевце).

Мімічні м'язи, особливості їх розташування і прикріплення.

Коловий м'яз рота, підіймач верхньої губи, опускач верхньої губи, підіймач кута рота, опускач кута рота, великий та малий виличні м'язи, щічний м'яз, підборідний м'яз та інші.

4. Кровопостачання та лімфовідтік зубощелепної системи. Іннервація зубощелепної системи.

Загальна характеристика серцево-судинної системи, роль кровообігу в організмі.

Артерії. Загальна сонна артерія, її топографія. Зовнішня сонна артерія та її гілки, які беруть участь у кровопостачанні зубощелепної системи. Язикова артерія, лицева артерія, поверхнева скронева артерія, верхньощелепна артерія, їх гілки, ділянки кровопостачання.

Вени. Внутрішня яремна вена, її топографія, поза черепні притоки (занижньощелепна вена, лицева вена, язикова вена, крилоподібне слетення).

Шляхи відтоку лімфи від жувального апарату. Лімфа.

Лімфатичні вузли голови: поверхневі та глибокі привушні, лицеві, підборідні, піднижньощелепні.

Лімфатичні вузли шиї: поверхневі та глибокі.

Трійчастий нерв (V пара), його чутливий та руховий корінці. Трійчастий вузол, три гілки. Топографія гілок трійчастого нерва, ділянки іннервації.

Лицевий нерв (VII пара), його топографія, склад волокон, гілки, ділянки іннервації.

Язикоглотковий (IX пара), склад волокон, топографія, гілки, ділянки іннервації.

Під'язиковий нерв (XII пара), топографія, ділянки іннервації.

5. Функціональна анатомія порожнини рота Загальна характеристика травної системи.

Порожнина рота і її відділи: будова, функції.

Стінки присінка порожнини рота.

Губи, щоки, їх будова. Ясна. Зубні сосочки. Діастема. Позаду зубні простори.

Власне порожнина рота, її стінки.

Тверде піднебіння: кісткова основа, шви, отвори. Поперечні піднебінні складки слизової оболонки, різцевий сосочок.

М'яке піднебіння: положення, піднебінна завіска, піднебінний язичок, піднебінний апоневроз, м'язи м'якого піднебіння (м'яз –підіймач піднебінної завіски, м'яз –натягач піднебінної завіски, м'яз язичка, піднебінно-язиковий м'яз, піднебінно-глотковий м'яз), піднебінні дужки, піднебінні мигдалики. Зів, його межі. Функції м'якого піднебіння.

Аномалії розвитку обличчя і ротової порожнини – «заяча губа», «вовча паща».

Дно ротової порожнини (діафрагма рота), його м'язова основа.

Язик: будова, частини, особливості будови слизової оболонки, функції. Кровообіг та іннервація язика.

Великі слинні залози: привушна, під'язикова, підщелепна, їх топографія, вивідні протоки, отвори проток у порожнині рота.

Будова слизової оболонки порожнини рота, шари, її функції.

Рухомість і податливість слизової оболонки порожнини рота.

Класифікація податливості слизової оболонки за Люндом.

Поняття нейтральної та клапанної зони.

Губні вуздечки, щічні складки, вуздечка язика, протоки слинних залоз.

Частини зуба: коронка, корінь, шийка. Анатомічна коронка зуба, клінічна коронка зуба. Порожнини зуба, канал кореня зуба. Тканини зуба: дентин, емаль, цемент, пульпа.

Періодонт, його будова, функції. Пародонт. Функціональні групи зубів.

Молочні та постійні зуби. Зубна формула постійних та молочних зубів.

Терміни прорізування молочних та постійних зубів.

Особливості молочних зубів. Стертість зубів, їх види.

Характеристика коронок окремих зубів верхньої та нижньої щелеп: форма, поверхні, екватор, рельєф, горбки, борозни.

Фактори стійкості зубних рядів. Зубна альвеолярні і базальна дуга, співвідношення на верхній та нижній щелепах. Оклюзійна поверхня зубних рядів.

Сагітальна оклюзійна крива.

Трансверзальна оклюзійна крива.

Поняття оклюзійної площини.

Мофологічні функціональні порушення при частковій і повній втраті зубів.

6. Артикуляція і оклюзія. Прикус. Види прикусу.

Визначення поняття артикуляції і оклюзії. Види оклюзії та їх характеристика. Центральна, передня і бічні оклюзії.

Визначення поняття прикусу. Види прикусу (фізіологічний, патологічний) та їх характеристика.

Висота прикусу. Причини її зниження. Поняття про стан фізіологічного спокою.

7. Фізіологія і біомеханіка зубощелепної системи. Біомеханіка та функції жувального апарату. Статичні та функціональні методи дослідження стану зубощелепної системи.

Біомеханіка жувального апарату. Вертикальні, сагітальні, трансверзальні рухи нижньої щелепи. Характеристика взаємовідношень зубних рядів та скроневопідщелепного суглоба. Сагітальні, трансверзальні різцеві та суглобові шляхи.

Функції зубощелепної системи. Травна функція: фази жування, регуляція жування. Склад, властивості слини. Слина і ротова рідина, їх відмінність і значення. Регуляція слиновиділення. Акт ковтання. Взаємозв'язок травлення в порожнині рота з наступними етапами травлення в травному каналі.

Захисна, мовна, сенсорна, всмоктувальна та видільна функції зубощелепної системи, характеристика їх.

Статичні та функціональні методи дослідження стану зубощелепного апарату.

Поняття абсолютно жувальної сили, жувального тиску, жувальної ефективності.

Статичні методи визначення ефективності за Агаповим та Оксманом.

Функціональні проби Гельмана та Рубінова.

Біомеханіка жувального апарату, склад слини, процеси травлення в порожнині рота, інші функції зубощелепної системи. Методи дослідження стану зубощелепного апарату.

Порядок оцінювання результатів вступного випробування

Екзаменаційний білет письмового вступного випробування з основ стоматології складається з 20 тестових завдань, на виконання яких відводиться 60 хвилин.

Загальна оцінка іспиту визначається як сума балів, яку вступник одержав, розв'язуючи всі 20 завдань.

Кожне з тестових завдань оцінюється лише за умови його вірного розв'язання в 5 балів. Таким чином, ця оцінка може приймати значення в межах від 100 до 200 балів, оцінка $100+k*5$, при $k=0$, оцінка 100 - не склав, при більше – склав.

(k — кількість правильних відповідей).

Шкала оцінювання.

Сума балів	Результати фахового вступного випробування	
	101 – 200	склав
0 - 100	не склав	Не допущений до участі в конкурсі.

Рекомендована література

Основна:

1. Рожко М.М., Неспрядько В.П. та ін. Зубопротезна техніка. – К., Книга плюс. – 2006.
2. Копейкин В.Н., Демнер Л.М.. Зубопротезная техника.– 2003.– Москва. – С.79-106.
3. Жулев Е.Н. Материаловедение в ортопедической стоматологии. — Н. Новгород: Издво НГМА, 1997. — 135 с.
4. Рыбаков А.И. Материаловедение в стоматологии, Москва 1984. –С. 94-107.
5. Копейкин И.С. Зубопротезная техника. – М., Медицина. – 1984.
6. Стрелковський К.М., Власенко А.З., Філіпчук Й.С. Зуботехнічне матеріалознавство. – Київ, «Здоров'я». – 2004.
7. Попков В.А., Нестерова О.В., Решетняк В.Ю., Аверцева И.Н. Стоматологическое материаловедение. – Москва «Медпресс-информ». –2006.
8. Николишин А.К. Восстановление (реставрація) и пломбирование зубов современными материалами и технологиями. – Полтава. –2001.
9. Хоменко Л.О. Терапевтична стоматологія. – Київ. – «Книга плюс». – 2001.
10. Николаев А.И., Цепов Л.М. Практическая терапевтическая стоматология», Москва «МЕДпресс-информ». – 2003.
11. Трезубов В.Н., Мишнев Л.М., Соловьев М.М, Краснослободцева О.А. Стоматологический кабинет: оборудование, материалы, инструменты. Учебное пособие, СанктПетербург, СпецЛит. – 2006.
- Воробьева Е.А., Губарь А.В., Сафьянникова Е.В. Анатомия и физиология. – М.: Медицина, 1987.
12. Копейкин В.Н. Зубопротезная техника. – М.: Медицина, 1987.
13. Липченко В.А., Самусев Р.П. Атлас нормальной анатомии человека.- М.:Медицина, 1989.
14. Полянцева В.А. Нормальная физиология. – М.: Медицина, 1989.

Додаткова:

1. Борисенко А.В. Анатомо-физиологические и гистологические особенности слизистой оболочки полости рта. – К.: Здоров'я, 1994.
2. Дюбенко К.А. Анатомічна термінологія. – К.: Здоров'я, 2001.

3. Мороз А.Б. Изготовление металлокерамических конструкций. – СПб.: Человек, 2007. – 130с.
4. Недорізанюк О.М., Тарасюк В.С., Компанець В.С., Дякова Л.С. Анатомія щелепнолицевого відділу голови людини.- К.: Здоров'я, 1993.
5. Стрелковский К.М., Власенко А.З., Філіпчак Й.С. Зуботехнічне матеріалознавство.- К.: Здоров'я, 2004. -332с.
6. Фліс П.С., Банних Т.М. Техніка виготовлення знімних протезів. – К.: Медицина, 2008. – 256 с.
7. Фліс П.С., Власенко А.З. Технологія виготовлення зубних протезів з використанням керамічних і композитних матеріалів. - К.: Медицина, 2010.